

Ymatebion i'r ymgynghoriad ar y canllawiau drafft: Cadw at ffiniau rhywiol priodol a gofalu am gleifion mewn amgylchiadau agored i niwed

Tachwedd 2025

Rydym wedi golygu data cyfranogwyr er mwyn iddynt fod yn ddienw yn unol â'n rhwymedigaethau GDPR a'n polisi ymgynghori.

Atebydd 1

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Nac ydw

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optegydd cyflenwi

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Mae'r canllawiau'n ymddangos yn glir ond yn methu'r pwynt. Fel rhywun y mae aelodau o'r teulu wedi cael eu cam-drin gan weithwyr gofal iechyd, hyd at a chan gynnwys gofalwr yn gwneud cais am atwrneiaeth i gael mynediad at arian modryb, ac sydd wedi cael ei gweld gan reolwr ei llety gwarchod; yr hyn sydd ei angen mewn gwirionedd yw mwy o reoleiddio ar bobl nad ydynt yn aelodau cofrestredig drwy ddod â mwy o gleifion o fewn categorïau cyfyngedig ar gyfer cyflenwi. Byddwn yn dadlau y dylai pawb sy'n ystyried eu hunain yn anabl o ran dysgu, neu sydd ag unrhyw anabledd arall, ddod o fewn cylch gwaith optegwyr cyflenwi / optometryddion cofrestredig ar gyfer cyflenwi. Mae grwpiau agored i niwed eraill yn cynnwys y rheini sydd wedi caniatáu atwrneiaeth ar gyfer eu hiechyd a/neu eu cyllid. Gan fod y rhan fwyaf o'r cleifion hyn yn gymwys i gael taleb y GIG, ateb syml fyddai cyfyngu ar gyflenwi pob claf GOS3 fel y mae gyda phlant ac oedolion sydd wedi'u cofrestru â nam ar eu golwg i gofrestreion y Cyngor Optegol Cyffredinol neu'r rhai sy'n gweithio dan oruchwyliaeth agos fel optegwyr dan hyfforddiant neu gynorthwywyr optegol hyfforddedig ac ardystiedig.

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Y prif beth sydd ar goll yw cyfyngiad pellach ar gyflawni i gleifion sy'n agored i niwed y tu hwnt i'r rheini sy'n cael eu cydnabod ar hyn o bryd gan y Ddeddf Optegwyr a rheoliadau'r Cyngor Optegol Cyffredinol (plant dan 16 oed ac oedolion sydd wedi cofrestru gyda'u hawdurdod lleol fel rhai sydd â nam ar eu golwg neu nam difrifol ar eu golwg.) Yr hyn sydd ei angen mewn gwirionedd yw mwy o reoleiddio ar unigolion nad ydynt wedi cofrestru drwy ddod â mwy o gleifion o fewn categorïau cyfyngedig ar gyfer cyflenwi. Byddwn yn dadlau y dylai pawb sy'n ystyried eu hunain yn anabl o ran dysgu, neu sydd ag unrhyw anabledd arall, ddod o fewn cylch gwaith optegwyr cyflenwi / optometryddion cofrestredig ar gyfer cyflenwi. Gan fod y rhan fwyaf o'r cleifion hyn yn gymwys i gael taleb y GIG, ateb syml fyddai cyfyngu ar gyflenwi pob claf GOS3 fel y mae gyda phlant ac oedolion sydd wedi'u cofrestru â nam ar eu golwg i gofrestreion y Cyngor Optegol Cyffredinol neu'r rhai sy'n gweithio dan oruchwyliaeth agos fel optegwyr dan hyfforddiant neu gynorthwywyr optegol

hyfforddedig ac ardystiedig. Yn ogystal â hynny, dylai cleifion preifat sy'n gymwys i gael atodiad lens gymhleth GOS3 (presgripsiynau $\geq \pm 10.00D$ sydd fwy neu lai yn ddall heb sbectol), a chleifion sy'n prynu sbectol diogelwch i amddiffyn rhag anaf hefyd ddod o fewn categorïau cyfyngedig o ddosbarthu presgripsiynau. Wrth oruchwyllo'r gwaith o gyflawni gan unigolion nad ydynt wedi cofrestru, dylai fod yn ofynnol, fel sy'n wir am fferylliaeth a deintyddiaeth, i gynorthwyywyr optegol fod wedi cael lefel sylfaenol o hyfforddiant cyn iddynt drin cleifion go iawn, boed hynny'n gyfyngedig neu fel arall. Cam-drin ariannol yw'r cam-drin mwyaf cyffredin yn ein sector ac mae llawer o gleifion yn ymwybodol o'u dewisiadau na'u bod wedi cael eu cam-drin.

<https://www.lancashiresafeguarding.org.uk/media/1451/V2-Appendix-5-Safeguarding-Concerns-Guidance-Financial-Abuse-030419.pdf>.

<https://www.ageuk.org.uk/information-advice/health-wellbeing/relationships-family/protection-from-abuse/financial-abuse/>

Mae cleifion sydd â phresgripsiynau uchel yn aml yn cael eu hanwybyddu, yn enwedig gan ddarparwyr cartref ac unigolion nad ydynt wedi cofrestru, ac yn waeth na hynny byddant yn aml yn cael sbectol nad yw'n addas i'r diben. Rwyf wedi gweld llawer o achosion o sbectol diogelwch nad ydynt wedi'u gosod yn gywir ac sy'n peri perygl i'r sawl sy'n eu gwisgo a ddylai elwa o leiaf o yswiriant indemniad proffesiynol cofrestrai, a ddylai fod yn y safle o leiaf ac mewn sefyllfa i ymyrryd, ac wedi dilysu'r sbectol yn bersonol cyn eu cyflwyno fel sy'n digwydd gyda phlant. “

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Peidiwch â defnyddio termau fel 'y mwyafrif byd-eang', nid yw'n derm cyffredin, mae'n amwys o ran ystyr, mae'n beio pobl gyffredin am weithredoedd y wladwriaeth a busnesau mawr heddiw ac yn y gorffennol, ac yn eu harwain i deimlo'n ddi-rym ac yn bryderus nad oes eu heisiau mewn cymdeithas - fel gwryw heterorywiol gwyn gyda gwallt llwyd, dydw i ddim ar fai am yr holl ragfarn yn y byd ond mae'n ymddangos ei fod yn iawn cael fy nhrin yn rhagfarnllyd.

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Os na allwch chi newid y Ddeddf Optegwyr ar hyn o bryd, allwch chi argymhell bod cleifion agored i niwed bob amser yn cael eu gweld gan neu o dan oruchwyliaeth un o gofrestreion y Cyngor Optegol Cyffredinol a bod goruchwyliaeth yn golygu bod ar y safle ac mewn sefyllfa i ymyrryd. Yn ddiweddarach, gallai'r Cyngor Optegol Cyffredinol ddod â'r grwpiau agored i niwed i gategorïau cyfyngedig ar gyfer dosbarthu mewn Deddf Optegwyr newydd i'w diogelu rhag cam-drin ariannol a mathau eraill o gam-drin. Dylai categorïau cyfyngedig newydd gynnwys: plant, oedolion sydd wedi'u cofrestru sydd â nam (difrifol) ar eu golwg, oedolion ag anawsterau dysgu, unrhyw un

sydd wedi'i gofrestru'n anabl, cleifion â lensys cymhleth fel y'u diffinnir gan GOS ($\geq \pm 10.00D$, sbectol deuffocal a reolir gan brism ac ati), sbectol ddiogelwch lle gallai ei ffitio'n wael arwain at anaf, colli llygad, neu farwolaeth.

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

Mae angen diogelu pobl sy'n byw gydag anableddau dysgu ac anableddau eraill yn well drwy sicrhau mai dim ond un o gofrestreion y Cyngor Optegol Cyffredinol sy'n gallu eu darparu neu eu goruchwyllo. Dylai'r canllawiau gydnabod mai cam-drin ariannol yw'r cam-drin mwyaf cyffredin yn ein sector, ac mae'n ymestyn ymhell y tu hwnt i dwyllo cleifion drwy werthu mwy iddynt nag y mae arnynt ei angen neu y gallant ei fforddio. Gadawodd fy hen fodryb £10,000 i'w hoptegydd yn ei hewyllys? A gafodd ei gorfodi? Llwyddodd gofalwr modryb arall i sicrhau atwrneiaeth ar gyfer ei harian a'i hiechyd a dim ond ar ddamwain y cafodd ei dal cyn gwneud cynnig ar dŷ a oedd i'w adael iddi yn yr ewyllys. Yn ystod gwaith cartref, gofynnir yn aml i ymarferwyr roi bag llaw'r claf iddynt a chyfrif arian o bwrs, llenwi sieciau ar ran y claf, cymryd arian sy'n cael ei gadw y tu ôl i'r cloc ar y lle tân ac ati. Rhaid cydnabod bod sbectol fel arfer yn cael ei danfon gan gynorthwydd optegol ar ei ben ei hun sydd ar gyflog isel i glaf ar ei ben ei hun yn ei gartref ei hun. Alla i ddim cofio faint o bobl rydw i wedi'u diswyddo/wedi eu gweld yn cael eu diswyddo am anonestrwydd dros y blynyddoedd ac maen nhw bob amser yn cael swyddi yn ôl yn y sector optegol. Mae hyd yn oed y cofrestreion a gafodd eu dileu oddi ar y gofrestr yn cael gwaith fel cynorthwywyr cyflawni optegol ac yn cael eu dennu i sefyllfaoedd lle gallant gam-drin unigolion agored i niwed, yn bennaf er budd ariannol. Wrth ddileu cofrestrai oddi ar y gofrestr, dylid hefyd eu cosbi fel na allant werthu sbectol mewn unrhyw ffordd. Yn ddiweddar, yn dilyn achosion addasrwydd i ymarfer, mae'r Cyngor Optegol Cyffredinol wedi dechrau gwahardd cofrestreion rhag gweld plant. Dylai hefyd eu gwahardd rhag gweld cleifion yn eu cartrefi eu hunain neu weld unrhyw glaf mewn practis ar ei ben ei hun heb aelodau eraill o staff ar y safle.

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

Byddwn yn gobeithio bellach na fyddai awgrymiadau rhywiol digroeso i gydweithwyr, nac unrhyw awgrymiadau rhywiol tuag at gleifion, yn cael ei ganiatáu.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch, ond cadwch fy enw a/neu enw fy sefydliad yn breifat

Atebydd 2

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Nac ydw

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optometrydd presgripsiynu therapiwtig

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Maen nhw'n glir

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Nac oes

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Maen nhw'n glir

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Nac oes

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Nac oes”

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith cadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Nac oes”

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 3

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Nac ydw

Beth yw enw'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran?

Dim ymateb

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Dim ymateb

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optometrydd

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim ymateb

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Eitem 14, enghreifftiau o amgylchiadau agored i niwed. Rhaid cynnwys ANABLEDDAU dysgu ac ANABLEDDAU corfforol. Mae anawsterau dysgu, sydd wedi'u cynnwys, yn ddibwys o'u cymharu

Eitem 20 "Mae cleifion o gefndir y mwyafrif byd-eang yn llai tebygol o fod yn fodlon â'r profiad cyffredinol o ymweld ag optegydd/optometryddion". Ai gwall argraffu yw hwn - ai LLEIAFRIFOL ydy o? Nid yw'n gwneud synnwyr bod y mwyafrif yn anfodlon.

Eitem 33. Dylai "darparu gwybodaeth ysgrifenedig am y camau neu gynlluniau triniaeth nesaf" ddweud "darparu gwybodaeth ysgrifenedig HYGyrch." Mae hyn yn berthnasol i gleifion sydd â dyslecsia, dementia, golwg gwan yn ogystal â'r rheini sydd ag anableddau dysgu."

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Nac oes”

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 4

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Dyma ganllawiau clir a defnyddiol sydd, yn ein barn ni, yn taro'r cydbwysedd cywir rhwng eglurder a manylion - gan ei wneud yn ddefnyddiol i bawb.”

Sylwadau:

Paragraff 6 - a ddylai hyn ddweud “yn seiliedig ar eu hanghenion a'u dymuniadau” - fel arall, mae'n swnio'n nawddoglyd?

Paragraff 10 - gan fod y paragraff hwn wedi'i gyfeirio at bob cofrestrai, mae dweud “eich gwaith” yn broblemus oherwydd gellid dehongli ei fod yn berthnasol i unigolion cofrestredig yn unig. Byddem yn awgrymu newid i “eich bod yn darparu gofal llygaid” yn lle hynny.

Paragraff 13 - a ddylai hyn ddweud “mewn perygl o gael ei gam-drin a'i esgeuluso (gan gynnwys hunan-esgeulustod)”?

Gellid dehongli paragraff 15 - “cleifion mewn gofal cartref” fel cartrefi preswyl/gofal. A ddylai hyn ddweud “derbyn gofal mewn lleoliadau cartref”?

Paragraff - gallai hefyd fod yn ddefnyddiol cyfeirio at “ganllawiau diogelu” y mae llawer ohonynt sy'n berthnasol i ofal llygaid (gan gynnwys canllawiau sy'n benodol i'r sector) sef “yn unol â pholisïau eich gweithle, gofynion cyfreithiol a chanllawiau diogelu ac amddiffyn.”

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Na, ond efallai y byddai'n ddefnyddiol crybwyll canllawiau Diogelu fel yn ein hymateb i Gwestiwn 1 uchod. Mae'n hawdd anghofio bod cael eich radicaleiddio (gan gynnwys hunan-radicaleiddio) hefyd yn eich gwneud yn agored i niwed ac yn fath o gamfanteisio a cham-drin.

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Mae hwn yn ganllaw clir a defnyddiol ac yn ddrafft da. Sylwadau:

A ddylai paragraff 36 ddweud “peidio â symud ymlaen na rhwystro”?

Paragraff 40 - mae'r frawddeg gyntaf yn aneglur; mae'n ymddangos ei bod yn berthnasol i gyfrinachedd cleifion fel ym mharagraffau 37-39 ond yna'n sôn am

roi gwybod i'r claf os na ellir cael cydsyniad? A yw hwn yn ganiatâd trydydd parti?

Paragraff 41 - awgrymu ymddygiad(au) fel ym mharagraff 42 gan y gall profiadau fod yn gronnus ac nid oes angen i gofrestreion nodi un digwyddiad mawr

Dylai paragraff 49 ddweud: “sydd wedi profi neu'n credu eu bod wedi profi” gan y gall y sioc fod mor fawr hyd yn oed pe bai wedi'i dychmygu neu ei chamgymryd'

Paragraff 50 - “nawr” - A yw'n well dweud “ers Hydref 2024”?

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Ddim yn ein barn ni.

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddant

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddant

Rhowch fanylion ychwanegol.

Byddant a) a b). Bydd cyhoeddi yn Gymraeg yn gwneud y canllawiau'n haws eu defnyddio a'u trafod ar gyfer siaradwyr Cymraeg brodorol a bydd yn helpu i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymhlith dysgwyr ac yn ehangach.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

b) Nac oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

"a) "Oes - byddant yn annog y sector bob amser i fod yn ymwybodol o nodweddion gwarchodedig (yn enwedig os nad ydynt yn amlwg ar unwaith) a gallant annog pobl â nodweddion gwarchodedig i fod yn fwy hyderus ynghylch siarad am y ffactorau sy'n achosi iddynt fod yn agored i niwed a/neu roi gwybod am unrhyw ymddygiad rhywiol annerbyniol. Bydd hyn er lles cleifion a'r proffesiynau yn y pen draw. "

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 5

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Paategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Arall

Teipiwch eich ateb

Corff cynrychiadol cleifion a darparwr gwasanaethau optegol

Paategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Dim ymateb

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Rydym yn croesawu'r ffaith bod y Cyngor Optegol Cyffredinol yn cynhyrchu canllawiau ychwanegol i gofrestreion ar ofalu am gleifion mewn amgylchiadau agored i niwed, i ategu'r safonau presennol.” Mae'r dystiolaeth yn dangos bod pobl mewn amgylchiadau agored i niwed, gan gynnwys pobl ag anableddau dysgu, yn llai bodlon â'u gofal optegol nag ymysg y boblogaeth gyffredinol, ac mae cofrestreion hefyd wedi datgan eu bod yn agored i ragor o gyngor a chymorth yn y maes hwn i helpu eu hymarfer proffesiynol.

Yn yr amser cyswllt byr a allai fod gan gofrestreion, rydym yn cydnabod efallai na fydd yn bosibl nodi a oes gan y claf ffactorau sydd yn ei wneud yn agored i niwed, efallai na fydd yn dymuno datgelu ei amgylchiadau, efallai y bydd ganddo bryderon am gyfrinachedd, ac ni fydd yn dymuno i ragdybiaethau gael eu gwneud am y ffactorau hynny. Rydym yn cytuno y bydd hwn yn fater o farn broffesiynol ac ni fyddai'n ddoeth holi ymhellach yn ddiangen.

Fodd bynnag, efallai y byddai'n werth ailadrodd, ar gyfer cleifion sydd ag anabledd, y byddai disgwyl bob amser i'r cofrestrai sicrhau y gofynnir iddo a oes angen unrhyw addasiadau rhesymol arnynt, nad yw hyn yn wybodaeth ddiangen ond yn rhywbeth sy'n ofynnol dan gyfraith y DU.

Mae adegau yn y canllawiau drafft lle mae 'addasiadau rhesymol' yn cael eu cyfuno ag 'amgylchiadau agored i niwed' ar gyfer cofrestreion ac ar gyfer busnesau. Fodd bynnag, nid yw'r gyfraith yn cymhwyso addasiadau rhesymol i bawb mewn amgylchiadau agored i niwed. Er ei bod yn arfer proffesiynol da gofyn am addasiadau y gallai fod eu hangen ar unrhyw glaf (er enghraifft, i roi gofal sy'n ddiwylliannol gymwys, a bod yn ymwybodol o nodweddion gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010), mae'n bwysig bod y Cyngor Optegol Cyffredinol yn gwahaniaethu rhwng y ffaith bod iaith 'addasiad rhesymol' yn benodol berthnasol i'r gyfraith ar anabledd.

Gallai hyn hefyd gysylltu â'r angen (gofyniad) i gleifion gael nodyn 'addasiad rhesymol' ar eu cofnodion GIG, sydd yn ei dro yn galluogi ymarferwyr a busnesau i gadw at ofynion Safon Gwybodaeth Hygyrch y GIG wrth sicrhau bod cleifion yn cyfathrebu yn y fformat cywir ar eu cyfer.

Mae'r gofynion hyn yn berthnasol i Loegr a byddai'n ddefnyddiol deall a oes gofynion tebyg yng ngweddill y DU ac felly cysylltu â'r rhain.

Rydym yn croesawu'n arbennig y pwyslais ar sicrhau nad yw pwysau masnachol yn llesteirio rhoi'r amser sydd ei angen ar gleifion ac yn sicrhau bod gan staff yr amser hwnnw i ddiwallu anghenion a bod prisiau clir a thryloyw, yn ogystal â gwybodaeth am gymhwysedd i gael cymorth ariannol o dan system y GIG, yn caniatáu i bobl wneud penderfyniadau gwybodus.

Credwn y gellid cael rhagor o fanylion am fannau eraill lle gellir darparu gofal llygaid a lle byddai cleifion yn agored i niwed i ryw raddau ee lleoliadau gofal preswyl, canolfannau dydd, llochesi digartrefedd, ysgolion arbennig a charchardai. Oherwydd er bod cartref yr unigolyn ei hun wedi'i restru, gellid ei ddehongli fel eiddo deiliad 'ar ei ben ei hun' yn y canllawiau ac nid yw'n berthnasol i'r lleoliadau a ddisgrifir uchod.

Amlinellir anawsterau dysgu ond mae hyn yn wahanol iawn i anableddau dysgu ac ni ddylid eu defnyddio'n gyfnewidiol. Gofynnwn i anabledd dysgu gael ei restru'n benodol a'i gynnwys fel marciwr posibl o ran bod yn agored i niwed o ystyried bod nifer yr achosion o broblemau golwg yn llawer uwch yn y grŵp hwn o gleifion ond mae'r dystiolaeth yn dangos eu bod yn llawer llai tebygol o gael y gofal llygaid sydd ei angen arnynt. Mae systemau iechyd yn defnyddio'r gair anabledd dysgu o ran ymyriadau gofal iechyd wedi'u targedu sydd eu hangen ar y grŵp cleifion hwn (ee nyrsys anabledd dysgu cofrestredig, archwiliad iechyd anabledd dysgu blynyddol gan feddygon teulu).

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Gweler y sylw am gymhwyso'r gofynion ar gyfer addasiadau rhesymol yn benodol i bobl ag anabledd yn unig.

Crybwyllir plant ond byddai'n werth cael rhywfaint o wahaniaethu yn y canllawiau fel ei fod yn fwy penodol i blant, ac yn gysylltiedig â hyn a ddylid cael rhestr benodol o alluedd meddyliol a chroesgyfeirio at y gyfraith/safonau ar gydsynio.

Roeddem yn meddwl, o ystyried bod nifer o elusennau sydd â phrofiad o gefnogi cleifion mewn amgylchiadau agored i niwed, y gallai fod yn fuddiol cyfeirio at y rhain. Rydym yn cydnabod bod SeeAbility a Vision Care for Homeless People hefyd yn darparu gofal llygaid ac yn cyflogi cofrestreion sy'n rhwym wrth y canllawiau. Felly rydym yn deall y gallai hyn arwain at wrthdaro,

ond mae gennym adnoddau ar sut i wneud addasiadau yn ymarferol. Fel dewis arall, mae canllawiau cenedlaethol lechyd Cyhoeddus Lloegr ar addasiadau rhesymol mewn gofal llygaid i bobl ag anableddau dysgu (er nad yw'r rhain yn berthnasol i'r DU gyfan, maent yn ganllawiau a gymeradwywyd gan y llywodraeth.) Mae'n bosibl y bydd nodiadau darllen pellach yn ddefnyddiol ar gyfer y canllawiau.

Byddai hefyd yn werth nodi y gallai rhai cleifion fod yn delio ag effaith emosiynol diagnosis newydd o broblem golwg ac ar daith y llwybr cymorth gofal llygaid, felly gellid eu cyfeirio at gymorth emosiynol neu ymarferol, er enghraifft, drwy elusennau colli golwg cenedlaethol neu leol.

Roeddem yn meddwl tybed a fydd y Cyngor Optegol Cyffredinol yn argymhell bod cofrestreion yn cymryd rhan mewn hyfforddiant ychwanegol a allai helpu i addasu eu hymarfer a'u busnes i anghenion mwy o grwpiau cleifion sy'n agored i niwed. Byddem yn hapus i gynnig hyfforddiant ac fel y nodwyd yn flaenorol wrth y Cyngor Optegol Cyffredinol, mae SeeAbility wedi'i achredu i gynnig hyfforddiant gorfodol Oliver McGowan ar anabledd dysgu ac awtistiaeth.

“

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"c) Ddim yn siŵr"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"c) Ddim yn siŵr"

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 6

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Paragraff 10: “Dylech ddefnyddio eich crebwyll proffesiynol i gymhwyso'r canllawiau i'ch ymarfer eich hun a'r amrywiaeth o leoliadau y gallwch fod yn gweithio ynddynt.” Awgrymu bod yr eglurhad canlynol yn well: “Dylech ddefnyddio eich crebwyll proffesiynol i gymhwyso'r canllawiau i'ch ymarfer eich hun a'r amrywiaeth o leoliadau yr ydych yn rhoi gofal llygaid ynddynt.”

Mae paragraff 15 yn datgan: “Er enghraifft, gall cleifion mewn gofal cartref gael eu hystyried yn agored i niwed oherwydd bod y gweithiwr gofal llygaid proffesiynol wedi dod i gartref y claf i ddarparu eu gofal. Awgrymu bod yr eglurhad canlynol yn well: “Er enghraifft, gall cleifion sy'n derbyn gofal llygaid mewn lleoliadau cartref/symudol gael eu hystyried yn agored i niwed oherwydd bod y gweithiwr gofal llygaid proffesiynol wedi dod i gartref y claf i ddarparu eu gofal.

“Paragraff 16: Gellid ehangu'r paragraff hwn i gynnwys lefelau dros dro a datblygol o fod yn agored i niwed. Mae claf a oedd yn agored i niwed y tro cyntaf maent yn profi poen yn llai tebygol o fod yn agored i niwed wrth i'r cyflwr wella. Mae Pwyllgor Optometrig Cymru yn credu bod hyn yn arbennig o bwysig yng nghyd-destun achosion Gwasanaeth Offthalmig Cyffredinol Cymru mewn gofal sylfaenol (fel cyflwyniadau rhagnodi annibynnol) sy'n cael eu rheoli'n draddodiadol mewn ysbyty, lle gall cleifion dderbyn gofal mewn lleoliad gwahanol i'r hyn y maent yn ei ddisgwyl.

“Paragraff 20: Mae'r frawddeg ganlynol yn aneglur: *Dim ond 68% o gleifion sy'n hyderus wrth reoli eu hiechyd llygaid eu hunain sy'n fodlon â'r profiad cyffredinol (o'i gymharu â 87% ar gyfartaledd). A ellid aralleirio hyn i osgoi amwysedd, gan y gallai ar hyn o bryd naill ai olygu bod y rhai nad ydynt yn mynd i ymgynghoriadau gofal llygaid (ac yn 'hunan-reoli'), neu bod y rhai sy'n teimlo'n hyderus yn eu gwybodaeth eu hunain am eu hiechyd llygaid personol, yn llai tebygol o fod yn fodlon â'u darpariaeth gofal llygaid.

Paragraff 22: Mae'n ymddangos bod y paragraff hwn yn gwrth-ddweud ei hun. Ni ddylai'r cofrestrai benderfynu pa ffactorau sy'n gwneud claf yn agored i niwed, ond rhaid iddo hefyd ddefnyddio barn broffesiynol i benderfynu beth

yw'r ffactorau hynny? Fodd bynnag, mae hyn yn cael ei egluro'n well ym mharagraffau 24-29.

Paragraff 33: Ystyried defnyddio 'practis' yn lle 'siop' er mwyn sicrhau cysondeb.

Paragraff 37: Mae hyn yn awgrymu “ymgyngchori â'ch corff proffesiynol neu gynrychioladol” ond nid yw'n awgrymu nac yn cysylltu â rôl y Cyngor Optegol Cyffredinol o ran cefnogi'r proffesiwn i ddeall a glynu'n well wrth y canllawiau cyhoeddedig.”

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

“Paragraff 14: Mae Pwyllgor Optometrig Cymru yn credu y gall amgylchiadau agored i niwed gynnwys rhagfarn ddjarwybod gan yr ymarferydd, a allai roi pwysoliad i bob un o'r nodweddion yn y rhestr hon (nad yw'n gynhwysfawr)

Paragraff 15: Cred Pwyllgor Optometrig Cymru y gellid ehangu'r paragraff hwn. Gall cleifion agored i niwed gynnwys y rhai sy'n dangos eu bod yn dioddef o batholeg llygaid aciwt, mewn poen, nad oes ganddynt efallai gymaint o amser i ystyried ymateb pwylllog i driniaeth a gynigir, neu wneud penderfyniadau ar sail llai o wybodaeth.

Paragraff 27-31: Mae'r adran hon yn annog cofrestreion i fod yn effro i ffactorau sydd yn gwneud claf yn agored i niwed, sgrinio am newidiadau a chymryd camau drwy ddilyn gweithdrefnau adrodd yn y gweithle. Mae'r canlyniad hwn, yn anochel, yn fwy cyffredin mewn cleifion sy'n cael asesiadau Golwg Gwan, y mae gennym ni yng Nghymru lwybrau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol ar waith ar eu cyfer, a sgrinio sy'n gyson yn genedlaethol ar gyfer nifer o ffactorau sy'n gwneud claf yn agored i niwed. Gallai'r canllawiau annog ymarferwyr i ystyried claf yn gyfannol, gan gynnig atgyfeirio at gyrff fel y gwasanaethau cymdeithasol lle nodir hynny, yn ogystal â pholisïau penodol yn y gweithle a allai fod ar waith.”

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Paragraff 25: A ddylai'r testun “Trin claf rydych mewn perthynas â nhw arwain at ddiffyg gwrthrychedd...” fod yn benodol i “berthnasoedd rhywiol” neu a yw hwn i fod yn nodyn ehangach i beidio â thrin y rhai rydych mewn perthynas agos â nhw, yn unol â chanllawiau'r GMC?

Paragraff 40: Os nad oes modd cael caniatâd i ddatgelu pwy ydych chi, ni ddylech chi roi gwybod i'r claf. Gall rhoi gwybod i'r claf ei roi mewn mwy o berygl o niwed.”

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Paragraff 20 a Pharagraff 39: Dylai unrhyw risg uniongyrchol o niwed i gofrestrai, cydweithiwr neu glaf, yn unol â'r protocol diogelu, arwain at uwchgyfeirio ar unwaith (a allai arwain at gysylltu â'r gwasanaethau brys) lle mae diogelwch yn cael blaenoriaeth dros gydsyniad i adrodd.

Paragraff 28: Rydym yn teimlo bod dyletswydd ar y Cyngor Optegol Cyffredinol i gydnabod bod diogelu'r cyhoedd, mewn amgylchiadau lle mae claf yn ceisio bod mewn perthynas neu fynd ar drywydd perthynas â chofrestrai, yn golygu cydnabod y rhagfarn y gallai hyn ei chael ar y cofrestrai sy'n darparu gofal. Gallai'r canllawiau awgrymu y gallai trosglwyddo gofal i weithiwr proffesiynol arall fod yn gam rhesymol."

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddant

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddant

Rhowch fanylion ychwanegol.

Cred Pwyllgor Optometrig Cymru, gan fod dogfennau canllaw ar gael yn rhwydd yn Gymraeg, na fydd y newidiadau hyn i ganllawiau yn cael unrhyw effaith negyddol ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, nac yn cael eu trin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Yn yr un modd â holl ddogfennau eraill y Cyngor Optegol Cyffredinol, bydd cyhoeddi yn Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar bobl sy'n defnyddio'r Gymraeg a bydd yn helpu i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymysg dysgwyr ac yn ehangach.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Mae Pwyllgor Optometrig Cymru yn credu bod y Cyngor Optegol Cyffredinol wedi cymryd camau priodol a rhesymol i sicrhau nad oes unrhyw effaith negyddol ar y Gymraeg yn sgil y newidiadau arfaethedig i'r canllawiau.

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"b) Nac oes"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

Nid yw'r cynigion yn nodi'r cofrestrai yn ôl unrhyw nodwedd y gellir ei diffinio drwy gydol y naill ddogfen na'r llall. Mae hwn yn gam i'w groesawu er mwyn gwneud y canllawiau mor gynhwysol â phosibl.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 7

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"10. Dylech ddefnyddio eich crebwyll proffesiynol i gymhwyso'r canllawiau i'ch ymarfer eich hun a'r amrywiaeth o leoliadau y gallwch fod yn gweithio ynddynt.

Sylw: Dileu'r gair "gwaith" a rhoi yn ei le "ymgysylltu â'r ddarpariaeth o wasanaethau gofal llygaid sy'n cael eu rheoleiddio" er mwyn bod yn benodol bod hyn yn ymwneud â gofal llygaid, ac nid â swyddi eraill sydd gan gofrestreion nad ydynt yn ymwneud ag iechyd llygaid.

15. Gall amgylchiadau agored i niwed hefyd gynnwys y sefyllfa lle mae'r claf yn cwrdd â'r gweithiwr gofal llygaid proffesiynol. Er enghraifft, gall cleifion mewn gofal cartref gael eu hystyried yn agored i niwed oherwydd bod y gweithiwr gofal llygaid proffesiynol wedi dod i gartref y claf i ddarparu eu gofal.

Sylw: disodli "mewn gofal cartref" gydag "yn derbyn gofal cartref."

"

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Oes

"Mewn llawer o achosion, byddai claf mewn amgylchiadau agored i niwed yn mynd i leoliad gofal iechyd gydag aelod o'r teulu, gofalwr neu ffrind. Gall canllawiau fod yn fuddiol ar reoli cydsyniad, a pha ddata a gwybodaeth am gleifion y dylid eu rhannu â'r aelod hwnnw o'r teulu, y gofalwr neu'r ffrind. Yn ogystal, byddai canllawiau ar sut i reoli sgysiau ynghylch hebrwng y claf yn yr apwyntiad yn ddefnyddiol. Gall y sefyllfaoedd hyn fod yn anodd, yn enwedig lle gallai fod yn aneglur a oes gan y trydydd parti yr awdurdod cyfreithiol i weithredu ar ran y claf, neu lle gallai ei bresenoldeb ddylanwadu'n anfwriadol ar allu'r claf i siarad yn rhydd. Byddai rhagor o gyngor ar sut i lywio drwy'r sgysiau hyn yn cael ei groesawu. Er enghraifft, pryd y gallai fod yn briodol gofyn am gael siarad â'r claf ar ei ben ei hun, neu sut i gadw cyfrinachedd wrth barhau i sicrhau cymorth priodol.

Gellid cynnwys canllawiau ar yr egwyddorion ar gyfer ymateb i gleifion sydd â thrawma gofal iechyd blaenorol.

Gall canllawiau fod yn briodol ar roi cyngor i gofrestreion os ydyn nhw eu hunain yn dod yn agored i niwed (hyd yn oed os yw hynny dros dro) o ganlyniad i weld claf agored i niwed. Er enghraifft, os bydd claf yn troi'n ymosodol ar lafar neu'n gorfforol - (a allai godi oherwydd ffactorau sy'n gwneud y claf yn agored i niwed).

Allgáu digidol - Gellid ystyried sut gallai systemau archebu ar-lein neu gyfathrebu digidol yn unig roi rhai grwpiau dan anfantais.

Bod yn agored i niwed yn ariannol - Byddai pwyslais cryfach ar brisio tryloyw a chymorth i lywio hawliau'r GIG yn ddefnyddiol.

Croestoriadedd - Byddai cydnabyddiaeth fwy penodol o ffactorau sy'n gwneud pobl yn agored i niwed sy'n gorgyffwrdd (ee iaith ac anabledd ac incwm isel) a sut y gallant fod yn dwysáu rhwystrau i ofal yn ddefnyddiol.

Gall cofrestreion elwa o dabl sy'n crynhoi eu dyletswyddau cyfreithiol yn ôl rôl (ee myfyriwr o'i gymharu â chofrestrai o'i gymharu â busnes) a/neu boster sy'n dangos siart llif neu goeden benderfynu ar gyfer sut i reoli gwahanol sefyllfaoedd yn ymarferol.

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"40. Mewn amgylchiadau lle nad oes modd cael caniatâd i ddatgelu pwy ydych chi, dylech chi roi gwybod i'r claf. Edrychwch ar ein dogfennau canllaw ar ganiatâd, datgelu gwybodaeth gyfrinachol a chodi llais i gael rhagor o wybodaeth.

Sylw: Mae angen posibl i aralleirio er mwyn gwneud y paragraff hwn yn gliriach.

41. Os ydych chi wedi bod mewn sefyllfa lle rydych chi wedi profi ymddygiad rhywiol amhriodol, dylech chi roi gwybod i'ch rheolwr llinell os ydych chi'n gallu gwneud hynny, neu unigolyn priodol arall yn eich gweithle a fydd yn gallu ymchwilio i'r sefyllfa.

Sylw: disodli "ymddygiadau" gydag "ymddygiad" er mwyn bod yn glir bod hyd yn oed un digwyddiad yn annerbyniol.

42. Mae gennych gyfrifoldeb i godi llais a chymryd camau os byddwch yn dod yn ymwybodol o ymddygiad(au) rhywiol amhriodol yn eich gweithle. Gallai hyn gynnwys herio'r ymddygiad gyda'r cyflawnwr, rhoi gwybod i reolwr llinell, neu gynnig cymorth i'r unigolyn a brofodd yr ymddygiad.

Sylw: A ellid rhoi rhagor o fanylion am yr hyn y byddai "herio" yr ymddygiad yn ei olygu, ac ystyried unrhyw ganlyniadau anfwriadol a allai godi o ganlyniad i gofrestrai yn herio ymddygiad rhywun.

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Oes

Byddai rhagor o arweiniad ynghylch beth sy'n digwydd ar ôl i adroddiad am gamymddwyn rhywiol gael ei wneud yn cael ei groesawu. Gallai hyn gynnwys gwybodaeth am ba gymorth sydd ar gael i gofrestreion sydd wedi cael eu cyhuddo (a allai fod yn gyhuddiad ar gam mewn rhai achosion), a ble y gallant fynd i gael cyngor neu gynrychiolaeth." Byddai sicrhau bod cyfeiriadau clir at ffynonellau cymorth proffesiynol neu gyfreithiol yn helpu i hyrwyddo tegwch a thryloywder drwy gydol y broses.

Er bod y canllawiau'n rhoi disgwyliadau clir ynghylch cadw at ffiniau rhywiol, gellid rhoi ystyriaeth bellach i sut mae hyn yn berthnasol yng nghyd-destun cyfathrebu digidol - yn enwedig gyda'r defnydd cynyddol o gyfryngau cymdeithasol a llwyfannau ar-lein gan fusnesau ac unigolion cofrestredig. Er enghraifft, mae gan lawer o bractisau optegol bresenoldeb ar gyfryngau cymdeithasol erbyn hyn, gydag aelodau unigol o'r tîm neu reolwyr yn gysylltiedig â chyfrifon sy'n caniatáu rhyngweithio cyhoeddus a phreifat. Gall fod yn ddefnyddiol cynnwys cyngor mwy penodol ar yr hyn sy'n gyfystyr â chyswllt digidol proffesiynol a phriodol, yn enwedig lle gellir anfon negeseuon personol at gleifion neu gydweithwyr y tu allan i angen clinigol. Byddai ffiniau clir yn y maes hwn yn helpu cofrestreion i ddeall yn well beth sy'n cael ei ystyried yn dderbyniol, a lle gallai rhyngweithio ddod yn amhriodol.

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 8

Cwestiynau cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"Paragraffau 24-27 Rydym yn poeni bod y cyfrifoldeb ar y cofrestrai optegol yn rhy fawr - dim ond cwestiynau rhesymol sy'n ymwneud â gofal iechyd optegol y gallwn eu gofyn. Nid yw'r cofrestreion mewn sefyllfa debyg i ymarferwyr gofal iechyd eraill, meddyg teulu er enghraifft, a allai fod mewn sefyllfa i ystyried iechyd cyffredinol yn fanwl.

Paragraff 48 - Mae amlygu "prawf golwg am ddim" a hefyd "talebau gofal llygaid" yn derminoleg anghywir. Gan gymryd eich bod yn cyfeirio at system Gwasanaeth Offthalmig Cyffredinol y GIG, dylai ddweud "prawf llygaid a ariennir gan y GIG" a hefyd "talebau sbectol y GIG". Roedd "Talebau Gofal Llygaid" yn gynllun llygaid corfforaethol wedi'i frandio a gallai hyn arwain at ddryswch."

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Mae'n bwysig cydnabod bod rhai o'r anghydraddoldebau a brofir gan gleifion - yn enwedig y rhai mewn amgylchiadau agored i niwed - wedi'u cysylltu'n uniongyrchol â'r tanariannu cronig ar gyfer Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol y GIG.

Mae ffi bresennol profion llygaid Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol yn ddychrynlyd o isel ac nid yw wedi cyd-fynd â chwyddiant na gwir gost cynnal archwiliad llygaid trylwyr sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Nid yw'n ymarferol yn ariannol rhoi'r amser a'r gofal sydd wir eu hangen ar bob claf, yn enwedig y rheini sydd ag anghenion cymhleth, o fewn cyfyngiadau'r strwythur ffioedd presennol. Mae hyn yn creu rhwystr strwythurol i ofal teg, er gwaethaf bwriadau gorau'r ymarferydd.

Ar ben hynny, mae rhewi gwerthoedd talebau optegol y GIG yn barhaus wedi cael effaith yn y byd go iawn ar gleifion o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol is. Mae llawer yn teimlo embaras neu'n ofidus wrth ddarganfod nad yw gwerthoedd eu talebau GIG bellach yn cynnwys hyd yn oed y pâr mwyaf sylfaenol o sbectol. Mae hyn yn tanseilio diben y cynllun ac mae perygl o ehangu'r anghydraddoldebau iechyd - yn enwedig i'r rheini sydd eisoes yn agored i niwed neu'n byw mewn amddifadedd.

Os ydym o ddifrif ynghylch gwella gofal i gleifion mewn amgylchiadau agored i niwed, rhaid inni fynd i'r afael â'r rhwystrau ariannol systemig sy'n ei gwneud yn fwyfwy anodd i bractisau ddarparu'r safon gofal y mae'r cleifion hyn yn ei haeddu. Mae cyllid cynaliadwy ar gyfer ffioedd profion golwg y GIG a gwerthoedd talebau yn hanfodol er mwyn sicrhau tegwch o ran mynediad a chanlyniadau.'

“

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Mae hon yn ddogfen drylwyr yn ei dadansoddiad o'r mesurau diogelu sydd ar waith i staff yn y gweithle ac i gleifion yn yr amgylchedd optegol, ac rydym yn cefnogi'r egwyddorion cyffredinol sydd ar waith. Fodd bynnag, byddem hefyd yn hoffi gweld ystyriaeth tuag at ddiogelu aelodau staff rhag cleifion a allai am lawer o resymau, fynd yn rhy bell o ran ymddygiad derbyniol, heb unrhyw fai ar y cofrestrai. Rhaid cofio y gellir rhoi aelodau staff hefyd mewn sefyllfaoedd agored i niwed, yn enwedig wrth weithio mewn 'ystafell drws caeedig' ar eu pen eu hunain. Ni ellir rhagdybio bod y cofrestrai mewn sefyllfa o bŵer. Dylai diogelwch staff a diogelu fod yn hollbwysig i'r cyflogwr, a theimlwn y dylai'r canllawiau gydnabod hyn.

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Drwy gyfyngu ar allu cofrestreion i ddarparu gwasanaethau i aelodau o'r teulu, rydych chi mewn gwirionedd yn tynnu "dewis y claf" o'r dirwedd optegol - mewn llawer o achosion bydd aelodau o'r teulu eisiau cael eu gweld gan berthynas agos a dylid cydnabod hyn. Yn yr un modd, ni fydd gan rai busnesau annibynnol bach aelod arall o staff i'r perthynas ei weld.

Mae gennym bryderon nad yw'r canllawiau hyn yn ystyried pwysau masnachol y diwydiant optegol sy'n cael ei ariannu'n wahanol iawn i agweddau eraill ar ofal iechyd.

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 9

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Na

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optegydd lensys cyffwrdd

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Na”

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Na”

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 10

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Na

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optegydd lensys cyffwrdd

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

HAPUS IAWN GYDA'R CANLLAWIAU

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"c) Ddim yn siŵr"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"c) Ddim yn siŵr"

Rhowch fanylion ychwanegol.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 11

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Na

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optometrydd

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddant

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddant

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddai

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddai

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"b) Na"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch, ond cadwch fy enw a/neu enw fy sefydliad yn breifat

Atebydd 12

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Mae paragraff 10 yn datgan: “Dylech ddefnyddio eich crebwyll proffesiynol i gymhwyso'r canllawiau i'ch ymarfer eich hun a'r amrywiaeth o leoliadau y gallwch fod yn gweithio ynddynt.”

Awgrymu bod yr eglurhad canlynol yn well: “Dylech ddefnyddio eich crebwyll proffesiynol i gymhwyso'r canllawiau i'ch ymarfer eich hun a'r amrywiaeth o leoliadau yr ydych yn rhoi gofal llygaid ynddynt.”

Mae paragraff 15 yn datgan: “Er enghraifft, gall cleifion mewn gofal cartref gael eu hystyried yn agored i niwed oherwydd bod y gweithiwr gofal llygaid proffesiynol wedi dod i gartref y claf i ddarparu eu gofal.”

Awgrymu bod yr eglurhad canlynol yn well: “Er enghraifft, gall cleifion sy'n derbyn gofal llygaid mewn lleoliadau cartref/symudol gael eu hystyried yn agored i niwed oherwydd bod y gweithiwr gofal llygaid proffesiynol wedi dod i gartref y claf i ddarparu eu gofal.” “

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

“Oes. Byddai'n ddefnyddiol ymhelaethu ar y canllawiau sy'n ymwneud â'r canlynol:

- sgysrsiau ymarferwyr ynghylch hebrwng y claf

- sgysrsiau ymarferwyr ynghylch rheoli cydsyniad pan fydd teulu/gofalwyr yn dod gyda chlaf agored i niwed.”

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Oes, byddai canllawiau'n cael eu croesawu ynghylch cadw at ffiniau, yn benodol ynglŷn â'r gofod digidol, y cyfryngau cymdeithasol ac ati.”

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddant

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddant

Rhowch fanylion ychwanegol.

Credwn y bydd cyhoeddi'r canllawiau yn Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar bobl sy'n defnyddio'r Gymraeg a bydd yn helpu i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymysg dysgwyr ac yn ehangach.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"b) Na"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

"Bydd y canllawiau'n cefnogi'r proffesiwn i fod yn ymwybodol bob amser o randdeiliaid sydd â nodweddion penodol ac i gefnogi trafodaethau ynghylch ffactorau sydd yn gwneud claf yn agored i niwed a fydd yn gadarnhaol iddynt hwy a'r proffesiwn.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 13

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Na

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optometrydd dan hyfforddiant

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch, ond cadwch fy enw a/neu enw fy sefydliad yn breifat

Atebydd 14

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"Diffiniadau aneglur: Er bod y dogfennau canllaw drafft yn ceisio egluro cysyniadau allweddol, rydym wedi nodi rhai bylchau a allai elwa o eglurhad pellach fel y nodir isod:

Gofalu am Bobl Agored i Niwed

• Mae paragraff 14 ar ddiffinio "amgylchiadau agored i niwed" yn rhy eang gan ei fod yn ymdrin ag ystod eang o gyflyrau iechyd meddwl a digwyddiadau bywyd. Yn yr un modd, mae paragraff 32 yn y canllawiau drafft ar gadw ffiniau priodol yn awgrymu bod pob claf sydd â salwch corfforol neu feddyliol yn agored i niwed. Mae hyn yn gwanhau ystyr "agored i niwed" ac mae'n debyg ei fod yn golygu y gellid ystyried llawer mwy o gleifion yn agored i niwed, ac ni fyddai llawer ohonynt, serch hynny, angen/yn elwa o addasiadau neu driniaeth arbennig yng nghyd-destun archwiliad llygaid. Ni fydd hyn yn helpu cofrestreion i adnabod cleifion agored i niwed y mae angen mesurau diogelu ychwanegol arnynt. Diffyg cyfeiriad at ddeddfwriaeth: Er ein bod yn cydnabod pwysigrwydd cyflwyno canllawiau ar gyfer y proffesiwn, teimlwn fod perygl i'r drafftiau hyn achosi dryswch gan nad ydynt yn cyfeirio at ddeddfwriaeth.

Gofalu am Bobl Agored i Niwed:

• Nid yw'r ddogfen ganllaw yn cyfeirio at Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a'r Safonau Gwybodaeth Hygyrch sy'n bodoli i ddiogelu grwpiau agored i niwed sydd â nodweddion gwarchodedig

• Byddai cyfeirio at ddeddfwriaeth bresennol yn rhoi eglurder i gofrestreion drwy dynnu sylw at sut mae'r ddogfen ganllaw'n ategu'r fframweithiau presennol. Er enghraifft, gallai'r ddogfen ganllaw nodi "Os ydych chi'n gweithio mewn ysbyty, dylech sicrhau eich bod yn diwallu anghenion cleifion yn unol ag addasiadau rhesymol o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010." Mae hyn yn dangos yn glir bod canllawiau proffesiynol yn cyd-fynd â dyletswyddau statudol."

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Meysydd pryder yn y ddogfen ganllaw ar ofal pobl agored i niwed:

Defnyddio cyfieithydd ar y pryd: Er ein bod yn cefnogi'r gofyniad am addasiadau rhesymol, mae'n bwysig bod y canllawiau'n egluro'r defnydd o gyfieithydd yn unol â deddfwriaeth

.

- **Nid yw paragraff 33 yn cyd-fynd â'r ddeddfwriaeth bresennol ac mae'n rhy eang o ran dyletswyddau cofrestreion gan ei fod yn awgrymu bod angen cyfieithydd ar gyfer cleifion sydd â rhwystr iaith.**

- **Mae hyn yn ymestyn deddfwriaeth orfodol (nid yw'r iaith a siaredir yn nodwedd warchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb) a gallai roi beichiau ariannol ac ymarferol anghymesur ar arferion.**

Rydym yn argymhell bod y canllawiau'n cynnwys cyfeiriad clir at ddeddfwriaeth berthnasol, meini prawf ymarferol neu enghreifftiau o ba bryd y mae'n rhaid trefnu cyfieithydd (gan ystyried yr hyn y gellid ei ystyried yn 'addasiad rhesymol' o dan y Ddeddf Cydraddoldeb) a pha fath o gyfieithydd sydd ei angen (ee cyfieithu iaith, iaith arwyddion, cyfryngu diwylliannol). Byddai hyn yn helpu cofrestreion i gymhwyso'r gofyniad yn gyson, sicrhau cydymffurfriad â deddfwriaeth, a chaniatáu i fusnesau gynllunio ar gyfer costau cysylltiedig.

Mwy o risg o wahaniaethu: Rydym yn argymhell bod y ddogfen ganllaw yn cael ei hadolygu i sicrhau nad yw'r cyngor a ddarperir yn achosi risg gynhenid o wahaniaethu gan weithwyr proffesiynol i gleifion.

- **Mae paragraff 24 yn cynghori cofrestreion i ofyn cwestiynau am hanes cymdeithasol, ffactorau diwylliannol a chredoau personol y claf. Anogir cynnal asesiad digonol ar gyfer triniaeth briodol ond dylid rhoi arweiniad i weithwyr proffesiynol ynghylch a yw cwestiynau am hanes cymdeithasol, diwylliannol ac ati yn berthnasol i bob claf neu i'r rhai sy'n ymddangos neu'n swnio'n wahanol. Gan fod cyfyngiadau amser mewn apwyntiad arferol a dim maen prawf clir ar gyfer penderfynu pwy sy'n gymwys i gael asesiadau o'r fath, gall unigolion cofrestredig ofyn gormod yn anfwriadol i'r rheini sy'n edrych neu'n swnio'n wahanol, gan gynyddu'r risg o arferion gwahaniaethol."**

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"Cadw at ffiniau rhywiol priodol

- **Mae'r canllawiau'n cynnwys rhai termau sydd â diffiniadau cyfreithiol (ee aflonyddu rhywiol) ac eraill ddim (ee ymddygiad rhywiol amhriodol, awgrymiadau rhywiol amhriodol ac ati). Mae'n bosibl y bwriedir defnyddio'r amrywiaeth hon o dermau i ymdrin ag amrywiaeth o amgylchiadau, ond mae'n debygol o fod yn ddryslyd pan nad oes diffiniad ffurfiol i'r geiriau.**

- **Ar ben hynny, mae defnyddio dulliau cymhwyso ym mharagraff 16 fel "amhriodol" cyn termau eraill fel "ymddygiad rhywiol" yn awgrymu bod rhai mathau o ymddygiad rhywiol yn "briodol" ac eraill ddim. Rydym yn tybio nad**

yw'r Cyngor Optegol Cyffredinol yn bwriadu awgrymu bod rhywfaint o weithgarwch rhywiol yn y gweithle yn briodol, ond dyna oblygiadau defnyddio'r term "amhriodol".

Newidiadau a chanlyniadau:

- Rydym yn argymhell bod y ddwy ddogfen ganllaw yn cynnwys geirfa o dermau allweddol ac mai'r diffiniadau a ddefnyddir yw'r termau a ddiffinnir yn gyfreithiol neu, lle nad oes diffiniad cyfreithiol, y cymerir gofal i sicrhau bod y diffiniad yn cydymffurfio ac yn gydnaws â chysyniadau cyfreithiol perthnasol. Rydym yn awgrymu disodli'r termau dryslyd â'r rhai a gydnabyddir mewn deddfwriaeth.

Cadw at ffiniau rhywiol priodol:

- Nid yw'r ddogfen ganllaw yn ymdrin â'r gyfraith ar aflonyddu na gwahaniaethu ac nid yw'n cyfeirio at ddyletswyddau cyflogwyr o ran atal na chyfrifoldebau cyflogwyr tuag at eu gweithwyr a'u cleifion.

Mae cyfreithiau gwahaniaethu yn ymestyn amddiffyniad rhag aflonyddu i nodweddion gwarchodedig eraill, gan gynnwys cyfeiriadedd rhywiol, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol a diwylliannol, a thrin rhywun yn anffafriol oherwydd sut yr ymatebodd i aflonyddu rhywiol blaenorol.

- Mae'r canllawiau'n rhoi pwyslais trwm ar yr anghydbwysedd pŵer rhwng gweithwyr proffesiynol a chleifion, ond nid ydynt yn cyfeirio llawer at ymddygiad amhriodol gan gleifion tuag at staff, na dyletswydd y cyflogwr i atal a mynd i'r afael â hyn. Nid yw chwaith yn ymdrin â chyfrifoldebau gwylwyr a allai fod yn dyst i ymddygiad o'r fath.

- Cyngor i unigolion cofrestredig sy'n profi ymddygiad rhywiol digroeso yw gwrthwynebu, tynnu'n ôl a gofyn am help. Mae hyn yn gorsymleiddio sut mae aflonyddu'n digwydd. Sonnir am effeithiau niweidiol torri ffiniau, heb unrhyw gyfeiriad at y canlyniadau cyfreithiol.

- Heb gyfeirio'n benodol at ofynion deddfwriaethol presennol, mae perygl i'r canllawiau greu anghysondeb yn ymarferol, yn hytrach na chynnig eglurder a sicrwydd yn unol â'r gyfraith. Drwy ganolbwyntio bron yn gyfan gwbl ar weithredoedd cofrestreion, ac nid ar ddyletswyddau cyflogwyr, gall hefyd atal staff yn anfwriadol rhag mynegi pryderon yn y dyfodol.

- Rydym yn argymhell y dylai'r ddogfen ganllaw gynnwys cyfeiriadau at gyfrifoldebau cyflogwyr yn unol â chyfreithiau ar wahaniaethu, aflonyddu ac atebolrwydd dirprwyol. Byddai hyn yn arwain cofrestreion yn glir ar sut y dylent ymateb i ddigwyddiadau, yn gyson â mesurau diogelu cyfreithiol. Byddai'r mesurau hyn yn sicrhau bod cofrestreion yn hyderus, yn cael eu cefnogi a'u diogelu yn y gweithle ar yr un pryd â chydymffurfio â'r gyfraith.

- Gall y ddogfen ganllaw hefyd gynnwys rhestr wirio ymarferol i gyflogwyr arddangos eu tystiolaeth wrth gydymffurfio â'r gyfraith.

Cysoni pwrpas y dogfennau canllaw â realiti ymarfer optometreg

Er ein bod yn cydnabod y dylai'r Cyngor Optegol Cyffredinol edrych ar reoleiddwyr eraill fel y GMC wrth ddrafftio dogfennau canllaw, rydym yn argymhell eu bod yn ystyried realiti ymarfer optometrïg o'i gymharu â lleoliadau meddygol eraill. Mae hyn yn cynnwys natur y gofal clinigol a ddarperir a disgwyliadau tebygol cleifion pan fyddant yn ceisio'r gofal hwnnw.

Cadw at ffiniau rhywiol priodol:

- Mae paragraffau 24, 25, a 26 yn y canllawiau drafft yn dweud na ddylai cofrestreion drin cleifion na chydweithwyr y maent mewn perthynas rywiol â nhw. Gwyddom fod pwyllgor y Cyngor Optegol Cyffredinol a oruchwyliodd y gwaith o ddrafftio'r canllawiau hyn wedi cael rhywfaint o anhawster gyda hyn, gan gydnabod nad yw cynnal archwiliad golwg rheolaidd ar gyfer eich partner bywyd fel arfer yn cael ei ystyried yn broblem yn y proffesiwn. Rydym yn cydnabod ei bod yn bwysig i ymarferwyr osgoi amgylchiadau lle gallai ansawdd eu gofal gael ei beryglu gan unrhyw berthynas bersonol sydd ganddynt â chlaf. Fodd bynnag, credwn fod canllawiau sy'n gwahardd darparu unrhyw ofal i bartner rhywiol yn fwy perthnasol mewn sectorau gofal iechyd risg uwch lle gallai'r gofal fod yn fwy ymwrthiol. Mae'r ddogfen ganllawiau bresennol yn teimlo'n anghymesur ac ychydig yn ormodol gan nad yw'n cydnabod gallu cofrestreion i gynnal archwiliadau gwrthrychol syml ar yr un pryd â chynnal safonau proffesiynol.

- Rydym yn awgrymu y dylid cyngori gweithwyr proffesiynol i ystyried ym mhob achos a allai'r gofal y maent yn ei ddarparu gael ei beryglu gan eu perthynas bersonol â'r claf, ac os felly, i beidio â darparu'r gofal hwnnw. Gellid awgrymu, er y gallai archwiliad llygad syml lle nad amheuir unrhyw batholeg fod â llai o risg o beryglu gofal, y gallai darparu triniaeth ar gyfer patholeg sydd eisoes yn hysbys fod â mwy o risg.

- I'r perwyl hwn, nid ydym yn deall pam mai dim ond i bobl y mae gan y cofrestrai berthynas rywiol â nhw y mae'r gwaharddiad arfaethedig yn berthnasol. Ein barn ni yw bod y pryder yn codi o'r posibilrwydd y gallai ymlyniad emosiynol effeithio ar ansawdd gofal unigolyn cofrestredig. Gallai hyn fod yn berthnasol i berthnasoedd eraill, nid yn unig rhai rhywiol. Fel rydym yn awgrymu isod, gellid datrys nifer o'r problemau gyda'r canllawiau hyn drwy eu hail-lunio fel rhai sy'n ymwneud â pherthnasoedd yn gyffredinol, nid rhai rhywiol yn unig."

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"Cynnig yn y ddogfen ganllawiau ar gyfer gwella cadw at ffiniau rhywiol priodol:

Credwn fod nifer o'r problemau gyda'r canllawiau drafft yn deillio o'r ffaith eu bod yn canolbwyntio ar berthynas rywiol/"ffiniau" yn hytrach nag ar berthynas yn fwy cyffredinol. Credwn y gellid datrys hyn pe bai'r teitl a'r ffocws yn newid o "ffiniau rhywiol" i "berthnasoedd priodol yn y gwaith", neu rywbeth tebyg. Mae mwy nag un rheswm dros hyn:

- Mae'n ymadrodd haws ei ddeall***
- Byddai hefyd yn caniatáu ystyried pa mor briodol yw amrywiaeth o berthnasoedd yn y gweithle, nid dim ond y rheini y gellid eu diffinio fel rhai "rhywiol"***
- Byddai'n rhoi arweiniad ar ddarparu triniaeth glinigol i aelodau o'r teulu nad ydynt yn bartneriaid rhywiol, oherwydd yn ein barn ni mae hyn yn ymwneud ag ymlyniad emosiynol yn hytrach na pherthynas rywiol***
- Byddai'n caniatáu cyfeirio at ymddygiad yn y gweithle nad yw'n "rhywiol" ond sy'n amhriodol (gallai jôcs sarhaus o natur nad yw'n rhywiol fod yn enghraifft)***
- Mae hefyd yn helpu i ddeall y deallir bod aflonyddu rhywiol, dim ond un o'r ymddygiadau amhriodol y dylid rhoi sylw iddo, yn ymwneud â phŵer a chamddefnyddio pŵer yn hytrach na dim ond â rhyw***
- Bydd yn caniatáu i'r canllawiau gyfeirio at ddeddfwriaeth ac arferion gorau ar faterion cydraddoldeb yn fwy cyffredinol, ond heb ail-ddehongli unrhyw ran o'r deunydd hwnnw."***

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 15

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Na

Pa gategori o ymatebydd sy'n eich disgrifio chi orau?

Optometrydd

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

Dim Ymateb

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Dim Ymateb

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

Dim Ymateb

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch, ond cadwch fy enw a/neu enw fy sefydliad yn breifat

Atebydd 16

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Mae'r canllawiau drafft hyn yn ddefnyddiol iawn ac rydym o'r farn, gydag ychydig o fân esboniadau, y bydd yn ddogfen ddefnyddiol iawn i gofrestreion ymgynghori â hi.

Paragraffau 9 a 10: byddai'n ddefnyddiol diffinio “rhaid”, fodd bynnag, byddai'n ddefnyddiol i gofrestreion ddiffinio “dylai” hefyd.

Paragraph 10: “amrywiaeth y lleoliadau rydych chi'n gweithio ynddyn nhw” - mae'n bosibl bod gan rai cofrestreion swyddi “nad ydynt yn rhai optegol”, hynny yw eu bod yn gweithio'n rhan amser ym maes optegol. Felly, byddai'n ddefnyddiol diffinio a yw hyn yn cyfeirio at eu rolau fel cofrestreion yn unig neu'n cynnwys rolau “nad ydynt yn rhai optegol” - gan gofio eu dyletswydd i beidio â niweidio hyder y cyhoedd ac ati.

Paragraph 15: Allwch chi egluro beth mae “cleifion mewn gofal cartref” yn ei olygu?

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Ar wahân i'r awgrymiadau uchod, na.

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Paragraff 19 a 20: a ddylai hwn hefyd gyfeirio at awgrymiadau rhywiol amhriodol tuag at gydweithwyr neu ganddynt?

Paragraph 20: Rydym yn teimlo y byddai canllawiau ychwanegol yn ddefnyddiol yma, fel protocolau ar gyfer cofnodi gwybodaeth yn y practis i dynnu sylw at y digwyddiad a rhybuddio cydweithwyr pe bai'r claf yn dychwelyd yn y dyfodol.

Paragraph 26: Cawsom adborth gan bractis bach lle nad oedd ond un cofrestrai ar gael a'i fod yn cyflawni ac yn rhoi profion golwg i'w wraig. A oes angen canllawiau ychwanegol i ddelio â sefyllfa o'r fath?

Paragraph 27: "perthynas broffesiynol" - a oes angen mwy o esboniad am hyn? Beth pe baech chi'n cwrdd â pherthynas claf mewn lleoliad neu gyddestun arall?

Paragraph 28: Rydym braidd yn bryderus mai'r cofrestrai yn unig sy'n gyfrifol yma, "rhaid" ac ati. Efallai na fydd hyn yn bosibl ac felly aralleirio i "dylech ymdrechu" ac ati.

Paragraph 42: Hoffem weld mwy o eglurder ynghylch "gallai hyn gynnwys herio'r ymddygiad gyda'r cyflawnwr" - beth mae hyn yn ei olygu/sut allai hyn edrych yn ymarferol/a yw'n briodol gofyn i gofrestrai wneud hyn?"

C4. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

Ewch i C3

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Byddant

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Byddant

Rhowch fanylion ychwanegol.

Rydym yn cefnogi'r gwaith o hyrwyddo'r Gymraeg.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol

(a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Ddim yn siŵr

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Ddim yn siŵr

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“b) Na”

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar randdeiliaid sydd â nodweddion penodol?

“a) Oes”

Rhowch fanylion ychwanegol.

Credwn fod y math hwn o ganllawiau yn annog ymwybyddiaeth cofrestreion o gleifion a chydweithwyr sydd â nodweddion gwarchodedig.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch

Atebydd 17

Cwestiynau Cyffredinol

Ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad?

Ydw

Pa gategori sy'n disgrifio'r sefydliad rydych chi'n ymateb ar ei ran orau?

Corff cynrychioli/proffesiynol optegol

C1. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

“Pwyntiau allweddol

2.1. Rydym yn croesawu canllawiau'r Cyngor Optegol Cyffredinol i helpu cofrestreion i ddeall y safonau a ddisgwylir ganddynt o ran cadw at ffiniau rhywiol a gofalu am gleifion mewn amgylchiadau bregus. Gall helpu cofrestreion i ddeall a bodloni safonau helpu i atal camymddwyn.

Mae bodolaeth safonau clir a chadarn hefyd yn helpu i roi hyder i gleifion am y gofal y dylent ddisgwyl ei gael, a gall helpu cleifion a gweithwyr proffesiynol eraill Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer iechyd a Gofal Cymdeithasol i nodi lle mae gofal neu ymddygiad yn methu â chyrraedd y nod.

2.2. Rydym wedi tynnu sylw yn ein hymateb at rai meysydd lle'r oedd diffyg eglurder yn y canllawiau ffiniau rhywiol, ac wedi gwneud awgrymiadau a fyddai, gobeithio, yn helpu i'w wneud yn adnodd mwy effeithiol ar gyfer diogelu'r cyhoedd - o ran arwain ymddygiad cofrestreion, ac o ran darparu eglurder ar gyfer penderfyniadau addasrwydd i ymarfer. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i natur perthnasoedd sy'n cael eu hystyried yn briodol, a'r ddyletswydd i roi gwybod am ymddygiad amhriodol tuag at gydweithiwr.

2.3. Rydym yn croesawu'r gwaith o ddatblygu canllawiau ar wahân sy'n mynd i'r afael yn benodol â gofal cleifion mewn amgylchiadau agored i niwed, a'r gydnabyddiaeth ynddo y gall ffactorau sy'n gwneud cleifion yn agored i niwed godi o amgylchiadau, nid nodweddion personol yn unig, ac y gallant newid dros amser. Hyd y gwyddom, y Cyngor Optegol Cyffredinol yw'r unig reoleiddiwr gofal iechyd proffesiynol sydd â chanllawiau annibynnol penodol ar y pwnc hwn.

2.4. Ar hyn o bryd rydym yn cynnal cyfres o weminarau sy'n canolbwyntio ar fynd i'r afael â chamymddwyn rhywiol gan weithwyr iechyd a gofal proffesiynol. Ddechrau 2026 byddwn yn cynhyrchu adroddiad yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd o'r gweminarau ac yn cynnwys argymhellion ar gyfer cyfraniad rheoleiddwyr yn y maes hwn yn y dyfodol. “

C2. A oes unrhyw beth ar goll o'r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"3.1. Nid ydym yn ymwybodol o unrhywbeth.

“

C3. Sut gallwn ni wneud y canllawiau'n gliriach?

"3.2. Ym mharagraff 3, rydym yn argymhell bod y canllawiau'n cydnabod nad yw camymddwyn rhywiol/methu cadw at ffiniau rhywiol priodol wedi'i gyfyngu i ymddygiad digroeso neu ddiwahoddiad yn unig. Er enghraifft, fel y mae'r canllawiau'n egluro ym mharagraff 24, nid oes unrhyw amgylchiadau lle mae'n briodol cymryd rhan mewn ymddygiad o natur rywiol gyda chlaf, ni waeth a yw'r claf yn cydsynio ai peidio.

3.3. Mae'r canllawiau'n cynnwys rhestr ddefnyddiol o ymddygiadau rhywiol annerbyniol ym mharagraff 18, ac yn mynd ymlaen i nodi ym mharagraff 19 na chaiff cofrestrai "ddangos ymddygiad rhywiol na gwneud awgrymiadau rhywiol amhriodol tuag at glaf." Gall defnyddio'r gair "amhriodol" yn y frawddeg awgrymu'n anfwriadol y gallai rhai mathau o awgrymiadau rhywiol tuag at gleifion fod yn "briodol". Mae hyn yn anghywir, ac nid yw'n unol â'r Safonau ar gyfer optometryddion ac optegwyr cyflenwi sy'n datgan "na ddylech chi gymryd rhan mewn ymddygiad o natur rywiol gyda chleifion..."

1 Rydym felly'n argymhell dileu'r geiriau "amhriodol ac annerbyniol" o baragraff 18, ac "amhriodol" o baragraff 19.

3.4. Ym mharagraff 21, o dan y pennawd 'Camymddwyn rhywiol difrifol', rydym yn awgrymu y gallai trothwy 1 y safonau ymarfer i optometryddion ac optegwyr cyflenwi yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol 3 ynghylch adrodd fod yn rhy uchel (er enghraifft, mae'r GMC yn gosod trothwy is 2). Efallai y bydd y Cyngor Optegol Cyffredinol hefyd am ystyried gosod disgwyliad uwch ar adrodd ar gyfer cofrestreion mewn rolau arwain neu reoli, fel sy'n wir o dan Arfer Meddygol Da. 3

3.5. Yn olaf yn yr adran hon, gallai mwy o gydlynid â'r adran ddiweddarach ar godi llais fod yn ddefnyddiol i danlinellu'r ffaith y bydd angen gweithredu hyd yn oed pan nad yw'r camymddwyn, neu amheuaeth o gamymddwyn, yn gymwys fel rhywbeth "difrifol". Dylai'r canllawiau hefyd gydnabod na fydd difrifoldeb yr ymddygiad bob amser yn hysbys, neu'n hysbys gyda'r sicrwydd a awgrymir gan eiriad paragraff 21. Yn fwy cyffredinol, efallai na fydd pobl - cydweithwyr neu ddioddefwyr - yn gwybod yn bendant bod digwyddiad neu ymddygiad penodol yn gyfystyr â chamymddwyn rhywiol. Dylai'r canllawiau nodi'n glir bod rhwymedigaethau adrodd yn berthnasol pan fydd camymddwyn rhywiol yn cael ei 'amau'.

3.6. Gallai'r canllawiau hefyd fod yn gliriach ynghylch union natur y berthynas rhwng cofrestrai a chlaf a fyddai'n ei gwneud yn amhriodol (sef, oes angen i'r berthynas fod yn rhywiol i gael ei hystyried yn amhriodol.) Ym mharagraff 24 nodir "na ddylech chi drin rhywun rydych mewn perthynas rywiol ag ef

chwaith.” Ym mharagraff 25, defnyddir ffurf gynnil wahanol ar eiriau, gyda’r gair “rhywiol” wedi’i hepgor, gan ei fod yn cyfeirio at “glaf rydych chi mewn perthynas ag ef” (mae’r un paragraff yn cyfeirio eto’n ddiweddarach at “berthynas rywiol”). Nid yw rhai perthnasoedd agos yn rhywiol, ac felly byddai’n ddefnyddiol i’r canllawiau fod yn glir ynghylch a yw’n cyfeirio at berthynas rywiol yn unig, neu’n berthnasol i unrhyw berthynas agos.

3.7. Ym mharagraff 35, dylai’r canllawiau nodi’n glir y gall creu amgylchedd bygythiol, diraddiol, bychanol neu sarhaus, boed wedi’i fwriadu ai peidio, fod yn gyfystyr ag aflonyddu rhywiol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb.

3.8. Mae paragraff 36 yn nodi bod yn rhaid i berthnasoedd â chydweithwyr neu fyfyrwyr “beidio ag amharu ar ddatblygiad gyrfa”. Gallai hefyd fod yn ddefnyddiol egluro na ddylai fod unrhyw awgrym na goblygiad y bydd ymrwymo i berthynas â chydweithiwr penodol yn arwain at ddyrchafiad gyrfa. Hefyd yn y paragraff hwn, gallai’r canllawiau gyfeirio at y ffaith bod perthnasoedd o’r math hwn nid yn unig “mewn perygl o gael eu hystyried yn anghydsyniol”, ond hefyd yn broblemus yn eu hanfod o ystyried y natur agored i niwed sy’n deillio o’r anghydbwysedd pŵer.

3.9. Dylai’r paragraffau o dan y pennawd “codi llais a rhoi gwybod am ddigwyddiadau” fod yn gliriach bod y ddyletswydd honno i roi gwybod am ymddygiad amhriodol yn berthnasol p’un a yw’r ymddygiad wedi’i gyfeirio at glaf neu gydweithiwr. Mae paragraff 37 yn nodi beth i’w wneud os bydd claf yn torri’r ffiniau ac mae’r paragraff canlynol (38) yn amlinellu’r gofyniad i roi gwybod am ddigwyddiadau a gyfeirir at glaf. Nid oes cyfeiriad uniongyrchol yn yr adran hon at y gofyniad i weithredu pan fo’r ymddygiad amhriodol rhwng cydweithwyr. Er y gallai hyn fod yn oblygedig o dan baragraff 42 (“mae gennych gyfrifoldeb i godi eich llais a chymryd camau os byddwch yn dod yn ymwybodol o ymddygiad(au) rhywiol amhriodol yn eich gweithle”) hoffem ei weld yn cael ei wneud yn gwbl glir bod hyn yn cynnwys ymddygiad a gyfeirir at gydweithiwr gan gydweithiwr arall. Mae’n bosibl bod y canllawiau presennol
2 <https://www.gmc-uk.org/professional-standards/ethical-hub/identifying-and-tackling-sexual-misconduct#duty-to-notify> 3 Arfer meddygol da - safonau proffesiynol - GMC Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol 4, yn awgrymu trothwy uwch ar gyfer rhoi gwybod mewn achosion o’r fath.

3.10. Canfu ymchwil a gomisiynwyd gennym i ffiniau rhywiol rhwng ymarferwyr iechyd a gofal 4,5 fod camymddwyn rhywiol wedi’i gyfeirio at gydweithiwr yn effeithio ar y cydweithiwr sy’n cael ei dargedu, y gweithle ehangach, a diogelwch cleifion.”

C4. A oes unrhyw beth ar goll o’r canllawiau neu a oes unrhyw beth arall y dylem ei ystyried?

"3.11. Byddai'r canllawiau'n elwa o gynnwys gwybodaeth am feithrin perthynas amhriodol, gan egluro beth yw meithrin perthynas amhriodol a'i fod yn fath o gamymddwyn rhywiol. Yn achos meithrin perthynas amhriodol, efallai na fydd yr ymddygiad a ddangoswyd gan y cyflawnwr yn ymddangos yn ddieisiau neu'n anghydsyniol ar y pryd. Mae cyflawnwyr yn aml yn dibynnu ar anghymesuredd pŵer i gamfanteisio ar eu dioddefwr, ac efallai na fydd dioddefwyr yn gweld yr ymddygiad fel meithrin perthynas amhriodol tan ar ôl y digwyddiad(au). Gall canllawiau'r Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal, sef 'Cadw at ffiniau proffesiynol' (6) fod yn dempled defnyddiol.

3.12. Efallai y bydd y canllawiau hefyd yn dymuno crybwyll y gall gwahaniaethau diwylliannol effeithio ar farn unigolyn am ffiniau personol a'r hyn sy'n briodol (gweler canllawiau'r Cyngor Fferyllol Cyffredinol ar ffiniau rhywiol am ragor o wybodaeth.)

C5. A fydd y newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cael effaith, boed hynny'n rhai cadarnhaol neu negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Dim Ymateb

Rhowch fanylion ychwanegol.

"3.13. Nid ydym yn ymwybodol o unrhywbeth.

C6. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt gael effaith gadarnhaol, neu fwy cadarnhaol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim ymateb

C7. A fyddai modd diwygio'r newidiadau sy'n cael eu cynnig er mwyn iddynt beidio â chael effaith negyddol, neu gael effaith lai negyddol, ar y canlynol:

- (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?

Na

- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Na

Rhowch fanylion ychwanegol.

Dim Ymateb

C8. A oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai wahaniaethu yn erbyn rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"b) Na"

C9. Os oes, a oes unrhyw agweddau ar ein cynigion a allai gael effaith gadarnhaol ar rhanddeiliaid sydd â nodweddion penodol?

"a) Oes"

Rhowch fanylion ychwanegol.

"3.17. Oes.

3.18. Fel yr amlinellir yn Adnodd Sgrinio Asesiad o'r Effaith y Cyngor Optegol Cyffredinol ei hun, mae'r ddau ganllaw hyn yn debygol o gael effeithiau cadarnhaol ar grwpiau sydd ag amrywiaeth o nodweddion gwarchodedig a rennir, gan gynnwys nodweddion oedran, anabledd, rhyw a hil. 3.19. Fodd bynnag, fel y mae wedi'i ddrafftio ar hyn o bryd, mae ffyrdd lle na fydd yr effeithiau cadarnhaol hyn yn cael eu gwireddu'n llawn o bosibl, ac rydym wedi argymhell gwelliannau yn ein hymateb rydym yn awgrymu a allai helpu gyda hyn.

Allwn ni gyhoeddi eich ymateb?

Gallwch